

PÆDAGOGIAI REPERTORIUM.

A magyar pædagogiai irodalom 1920-ban.

Ime az 1920-diki, nehéz gazdasági viszonyaink miatt terjedelemben sajnosan megfogytakozott pædagogiai irodalom. Tizenegy szorosán pædagogiai folyóiratból került össze az anyag, s ezek a folyóiratok is csak korlátozott terjedelemben jelenhettek meg a nyomdai árak nagysága miatt. Van olyan folyóirat is, melynek 1920-iki évfolyama máig is befejezetlen. A vidéki irodalom csak a Beregmegyei Tanügynök 1—2. számával van képviselve.

Az anyag a következő csoportokba van beosztva: 1. Elméleti és gyakorlati pædagogia és didaktika. — 2. Módszertan. — 3. Iskolai törvényhozás, szervezet, felügyelet. — 4. Tanító- és tanárképzés. — 5. Testi nevelés. — 6. Kisdudnevelés. — 7. Nőnevelés. — 8. Szakoktatás. — 9. Gyógyítópædagogia. — 10. Külföldi tanügy. — 11. Neveléstörténet. — 12. Iskolán kívüli oktatás. — 13. Vegyes.¹

1. Elméleti és gyakorlati pædagogia és didaktika.

- Agárdi László. Eszmény és valóság az iskolában. M. Pædag. 65—70. l.
 Almásy Miklós. Gerincnevelés. Aurora 6. sz.
 Amicus Juventutis. Pályamutató. A pályaválasztás előtt álló magyar ifjúság kalauza. 5. kiadás. Budapest, 1920. (8-r. 88 l.) 34 K.
 b. r. Az élet iskolája. M. Helikon 226—228. l. (Az új iskoláról.)
 Bardócz Pál. Nemzeti nevelés. Néptanít. Lapja 47—49. sz.
 Budaváry László. Ifjúság a nemzet jövődjéje. (Ifjúsági egyesületek.) Budapest, 1920. Élet-ny. (8-r. 14 l.)
 Csermelyiné. A tanítás és nevelés kérdéseit felölölő reformjavaslatok. Nemzetnevelés 13. sz.
 Csóka Lajos. Keresztény nemzeti állam kiépítése. Nemzetnevelés 17. sz.
 Csakó Elemér. A tanító múzeum. Magy. Pædag. 9—13. l.
 Czettler Jenő. Iskola és népnevelés. (Védelmi tanfolyam. 49—65. l.) Budapest, 1920. Hornyánszky-ny.
 Deptner Tibor. Népművelés és a szabadoktatás. (A Szabad Lyceum kiadványai. 1919 20. 17. sz.) Budapest, 1920. Lampel R. (8-r. 32 l.) Megjelent Néptanít. Lapja 15—17. sz.-ban is.
 Dormándy Géza. Neveljünk férfiakat! MOVE 14. sz.
 A felvilágosítás az iskolában. Néptanít. Lapja 4., 5. sz.
 Fény György. 1920—21. Magy. Középiskola 18—21. l. (Az 1920/21. tanév teendőiről.)
 Freund Bernát. A tanító etikája. Beregm. Tanügy 1., 2. sz.

¹ Vastag betűvel az önállóan megjelent művek vannak szedve.

- G. L. Anya-nevelés. Aurora 14. sz.
 Geöcze Sarolta. A nemzeti megújulás erkölcsi feltételei. Néptanít. Lapja 18—20. sz.
 Gryneus György. Isten hozzád! Szózat az életbelépő s az iskolától búcsúzó ifjúsághoz. Szombathely (1920). Martineum. (16-r. 79 l.)
 Haller István. . . . a nevelés reformjáról. Néptanít. Lapja 40—43. sz. — A jövő magyar iskola szelleme. Magy. Középiskola 77—80. l.
 (m). Haller István m. kir. vallás- és közokt. miniszter kultúrprogramja. Néptanít. Lapja 15—17. sz.
 Hermann Imre. A szimmetria-érzék a gyermekkorban. A Gyermek 22—28. l.
 Hetényi Gyula. Ifjúságunk jövője. Religio 79. évf. 78—86. l. (Eleje a múlt évi folyamban.)
 Horváth Endre. Népünk nevelése. Akarat 21. sz.
 Horváth E. János. Két nagy vétünk. Nemzetnevelés 20. sz. (A tanítóság rossz modorúságáról és a bolsevizmus alatt tanúsított káros szerepléséről.)
 Horváth Lajos. Föladataink. Nemzetnevelés 2. sz. (Keresztény erkölcsi felfogás hasonlósága.)
 Az ifjúság gondozása. Néptan. Lapja 9—12. sz.
 Imre Lajos. Vezérfonal az ifjúság gondozására. (A Magyar Pædagogiai Társaság Könyvtára 3.) Budapest, 1920. Franklin-Társulat ny. (8-r. 151 l.)
 Imre Sándor. Nemzeti önismeret. (Bevezetés a Szabad Lyceumnak Magyarországot ismertető előadásaihoz. 1919 dec. 13.) Néptanít. Lapja 9—12. sz. (Külön is. 8-r. 24 l.)
 — A magyar nevelés körvonalai. Tizenkét dolgozat. Budapest, 1920. Stark F. (8-r. 164 l.) — Ism. B. L. Tanárégy. Közl. 53. évf. 45. l. — Barcsai Károly. A Gyermek 179—184. l. — Dávid Lajos. Új Magy. Szemle I. 118. l. — Pannonicus. Uránia 45. l. — Árokháty Béla. Egyh. Értesítő 29., 30. sz. — Szyl Miklós. Aurora 13. sz. 15—22. l.
 — A nevelés sorsa és a szocializmus. Az iskolai nevelés lehetősége és a szocialisták nézetei a nevelésről. Második kiadás. Budapest, 1920. Schenk. (8-r.)
 — Pártszempontok a köznevelésben. Új Magy. Szemle I. 209—220. l.
 — Magyar jövő — magyar ifjúság. Néptanít. Lapja 27—28. sz.
 Az intelligencia-vizsgálatok gyakorlati hasznosítása. Néptanít. Lapja 27—28. sz. (A Times cikkének kivonata.)
 Az iskola az élet határmegyében. Aurora 2. sz.
 Iskoláink élete. Nemzetnevelés 13. sz.
 Jámor László. A nevelés fontossága. (Kis könyvtár a kath. hívek számára. 26. sz.) Bpest (1920). Mária-kongregáció. (16-r. 32 l.) 3 K.
 — A nevelés módja. (Kis könyvtár a kath. hívek számára. 27. sz. Budapest (1920). Mária-kongregáció. (16-r. 32 l.) 3 K.
 A jellemképzés. Néptanít. Lapja 15—17. sz. (Clyste Furst felolvasásának kivonata.)
 A jövő orvosszere a nevelésben. Néptanít. Lapja 18—20. sz. (A Times cikkének kivonata.)
 K. h. Szocializmus és individualizmus a nevelésben. Néptanít. Lapja 6—8. sz. (Hering Ernst cikkének kivonatos ismertetése.)

- Kayser Margit.* A tanítóság hivatása. «Pro deo et patria.» (K. M. Művei 89—93. 1.)
- Kemény Ferenc.* Annexió pedagógia. M. Pædag. 57. 1.
- Kerékgyártó Elek.* Tekintély és fegyelem. Néptanít. Lapja 40—43. sz.
- Kf.* A gimnázium dicsérete. Magy. Pædag. 84. 1. (Menge P. «A humanisztikus műveltség értékéről és a gimnázium hivatásáról» c. beszéd ismertetése.)
- Kóbor Mária.* A középiskolai felvételi vizsgálatokról. Nemzetnevelés 21. sz.
- Koczogh András.* Jellemnevelés. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 18—21. 1.
- Kohányi Gyula.* A póttanfolyamok kérdéséhez. Népt. Lapja 6—8. sz.
- Kornis Gyula.* A lelki élet. 2—3. köt. Budapest, 1918—19. — Ism. Rácz Lajos. Magy. Pædag. 33—36. 1.
- Humanisztikus tanulmány és világnézet. Uj Magy. Szemle. I. 152—166. 1.
- Kováts Alajos.* Hogyan segíthet a szülő az iskolai nevelő munkában. Nemzetnevelés 3—6. sz.
- Kovács Rezső.* A paraszt mint nevelő. Világ 29. sz.
- Körkérdésünk.* (1. Az elmúlt idők iskolája felelős-e a nemzet mostani állapotra jutásáért? 2. Milyen szellem hassa át a jövőben a keresztény magyar középiskolát? 3. Minőnek látszik a magyar ifjúság jövője?) Zoltvány Irén, Burány Gergely, Pintér Jenő, Szinger Kornél, Békefi Remig, Gaál Mózes, Somogyi Jenő. M. Középiskola 36—43. 1.
- Körösi Henrik.* Krisztusi szeretet. Néptanít. Lapja 34—36. sz.
- A kultura eszközei. Nemzetnevelés 16. sz.
- A Levente-iskola. MOVE 43. sz.
- Majláth József gr.* Tanítók szociális feladatai. Népt. Lapja 37—39. sz.
- Makay Béla.* A magyar nemzeti öntudat. Néptanít. Lapja 6—8. sz.
- Martos Agostóné.* A gyermekek szórakoztatása. Nemzetnevelés 1. sz.
- Máthé József.* A tanító munkában. Néptanít. Lapja 6—8. sz.
- Beiskolázás. Néptanít. Lapja 18—20. sz.
- Megállapíthatók-e a jó tanító kriteriumai? Népt. Lapja 15—17. sz. (H. Pratt Fairchild cikkének kivonata.)
- Mézes János.* Meséljünk. Néptanít. Lapja 21—24. sz.
- Miklósy István.* Nemzetnevelés. 1919. — Ism. Szyl. Aurora 15. sz. — Magy. Helikon 438. 1.
- Monory-Kovács Ferenc.* Erkölc és pedagógia. Kath. Tanítónők Lapja 7—10. 1.
- A nemzeti eszme és a pedagógia. Nemzetnevelés 6. sz.
- Moravitz Lajos.* A nemzeti öntudat szolgálatában. Nemzetnevelés 6. sz.
- A mozi a faluban. Néptanít. Lapja 15—17. sz. (Lembke F. cikkének kivonata.)
- A mozi káros és hasznos következményeiről. Népt. Lapja 15—17. sz. (Ch. W. Crumbly cikkének kivonata.)
- Nagy László.* A nyolcosztályú egységes népiskola tanterve és főbb didaktikai problémái. A Gyermekek 29—70., 130—170. 1.
- A zsidógyermekek értelmisége és fejlődése. Népt. Lapja 40—43. sz.
- Neményi Imre.* Nemzeti kulturánk jövő útjai. Budapest, Lampel R. (8-r. 42. 1.) — Ism. K. h. Népt. Lapja 6—8. sz. — Szyl. Aurora 15. sz.
- Nemesné M. Márta.* A lelki fejlődés útja. A 13—15 éves gyermek

- spontán tevékenységei. Zárófejezettel ellátta Révész Margit. Budapest, 1920. Bethlen-ny. (8-r. 221, 3. 1.)
- Nemesné M. Márta.* A tartalmas kérdések kora. A Gyermekek 1—21. 1. (Eleje a múlt évi folyamban.)
- A nemzeti megújulás és a latin iskola. Aurora 1. sz.
- A nemzeti nevelés és a népszövetség. Néptanít. Lapja 25—26. sz. (Max Reiger cikkének ismertetése.)
- Nevelőintézeteket Budapesten a magyar irredentának! Aurora 1. sz.
- Nógrády László.* A gyermek. (Iparosok Olvasótára XXIII. évf. 5., 6. sz.) Budapest, Franklin-T. (8 r. 99, 1. 1.) 8 K.
- o-o. A nevelés. MOVE 8. sz.
- A nevelés szellemi tartalma. MOVE 11., 14. sz.
- odó. Jövőndő nevelésünk alapfeltételei. MOVE 6. sz.
- P. Családi nevelés. Akarat 34. sz.
- Pedagógiai kirakatrendezés. Aurora 13. sz. 22—26. 1.
- Pintér Jenő.* Új középiskolai tanterv. (Vázlat.) Tanáregyl. Közl. 53. évf. 7—17. 1.
- Megjegyzések az új középiskolai tanterv tervezetéhez. (A Humanisztikus gimnázium Hívei Egyesületében tartott előadás kivonata.) Tanáregyl. Közl. 53. évf. 63. 1.
- Rákosi Jenő.* Nemzeti jövő. Néptanít. Lapja 4., 5. sz.
- Rein, Wilhelm.* Grundriss der Ethik. 1918. — Ism. Kemény Ferenc. Magy. Pædag. 19—25. 1.
- Schwartz Elemér.* A szülőföld kultusza. Magy. Középiskola 22—24. 1.
- Singer Leó.* Zsidó főiskola. Mult és Jövő 5. és 8. sz.
- Sz. I. Iskoláskönyvek. Magyarország 205. sz.
- Stoll Ernő.* A gyermeki kíváncsiság. Nemzetnevelés 22. sz.
- Szabó Irma.* Mire törekedjék az anya gyermekeinek nevelésénél? Kath. Tanítónők Lapja 80—85. 1.
- Székelgy György.* Foerster és a keresztény világnézet. Nemzetnevelés 2. sz.
- Szentgyörgyi József.* Iskolapolitikánk és a katolikus internátusok. Egyházi Lapok 2. sz.
- Szombathalvy H. György.* Népoktatás a kényszerbekerítés után. Néptanít. Lapja 27—28. sz.
- Szyl Miklós.* A középiskola katasztrófája. Aurora 1. sz.
- Lélekpusztítás, egészségrombolás. A túlterhelés. Aurora 4. sz.
- Tankönyvek és egyéb tan-mizériák. Aurora 6. sz.
- Embernevelés. Aurora 11—12. sz.
- Pedagógiai társasjáték. Aurora 14. sz. (Az iskolareformról.)
- Tanczel Antal.* Drága tankönyvek. Nemzetnevelés 18. sz.
- Tanításterve. A négyévfolyamú felső kereskedelmi iskolák — és a tanítás irányítására szolgáló módszeres utasítások. Kiadta a m. kir. kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1920. évi augusztus hó 12-én 72.000. VI. b. számú rendeletével. Budapest, 1920. M. k. tud. egyet. nyomda. (4-r. 249. 1.) 100 K.
- A tanítóság és az ifjúság nevelési feladatairól. Népt. Lapja 1—3. sz. (Spranger Ede előadásának kivonata.)
- A tanulóifjúság és a könyvtárak. Népt. Lapja 25—26. sz. (A Times cikkének kivonata.)
- Tanulók a koedukációról. Néptanít. Lapja 13—14. sz.

- Thomka Istvánné.* A nemzeti öntudat felébresztése és ápolása az iskolában. Népt. Lapja 27—28. sz.
- Varga Lajos.* Az első szociális tanfolyam. Magy. Pædag. 47—57. l.
- Vén palóc.* A középiskolai és tanítóképzőintézeti tanárok szociális tanfolyama. Egri Egyházm. Közl. 7., 8. sz.
- Zemplényi Irén.* Pedagógiai lelkiismeret-vizsgálat. Kath. Tanítónők Lapja 3—6. l.
- Zsoldos Károly.* A tanító erényeinek értéke. Nemzetnevelés 1. sz.

2. Módszertan.

Ének és zene.

- Molnár Antal.* Énektanításunk reformjához. Aurora 18., 19. sz. 37—39. l.
- Töldy László.* Néhány szó az egyházi ének tanításához. Hazánk 13. sz.
- A zongora-oktatás egyik alapelvéről. Aurora 16—17. sz.

Földrajz.

- Pártos Ferenc.* A földrajzoktatás és az irredentizmus. Néptanít. Lapja 50—52. sz.
- A repülőgépek madártávlati fényképfelvételei az oktatásban. Néptanít. Lapja 13—20. sz. (Ewald cikkének kivonata.)

Írás és olvasás.

- Jovicza Ignác.* Az írás és olvasás tanítása az első osztályban. Népt. Lapja 18—20. sz.
- Kf.* A német helyesírás reformja. Magy. Középiskola 121—123. l.
- Kovács Alajos.* A gyorsírás a középiskolában. Nemzetnevelés 22. sz.

Latin.

- A latin nyelv tanítása mellett. Néptanít. Lapja 21—24. sz. (Angol lapokból.)
- Pekár Gyula.* A latin nyelv és az európai műveltség. Néptan. Lapja 25—26. sz.
- Suszter Oszkár.* A középiskolai reform és a latin nyelv. M. Pædag. 71—75. l.

Magyar nyelv.

- Horváth István.* Mintalecke. «Isten hozzá!» c. költemény tárgyalása. Néptanít. Lapja 47—49. sz.
- Kisparti János.* Az irodalomtanítás átértékelése. Nemzetnevelés 1. sz.
- Szuhács János.* Kísérletek a magyar nyelvtan érzékeltető (szemléltető) oktatásához. Néptanít. Lapja 34—36. sz.
- Warum soll die Unterrichtssprache die ungarische Sprache sein? «Der Heideboden» 37. sz.

Mennyiségtan.

- Ekamp Nándor.* Mintatanítás. Számtantanítás a negyedik fiúosztályban. Néptanít. Lapja 50—52. sz.
- Habán Mihály.* A mennyiségtani dolgozatok pedagógiai értéke. Magy. Pædag. 29—33. l.
- Pál Elek.* Az egyszeregy tanításának sikeres módja. Nemzetnevelés 3. sz.

Modern nyelvek.

- Avary Károly.** Hogyan tanulok teljes sikerrel idegen nyelvet? Hogyan tökéletesítem magam benne? Bpest, Pallas (1920). (8-r. 68 l.) — Ism. Nagy József Béla. Magy. Pædag. 38. l. — b. Néptanít. Lapja 25—26. sz.
- Bukonyi Hugó.* A nyelvtani formák fejlődése a gyermeknyelvben. A Gyermekek 97—125. l.
- Háros Antal.* A nyelvoktatásról. Néptanít. Lapja 40—43. sz.
- Láczér István.* A modern nyelvek felső kereskedelmi és középiskoláinkban. Magy. Pædag. 75. l.
- Szyl Miklós.* Angol vagy szláv? A harmadik idegen nyelv kérdése. Aurora 2. sz.
- A világirodalom tanítása az igazi nemzetköziség szolgálatában. Aurora 2. sz.
- Wachsberger Mózes.* A héber tanítás. Zsidó Szemle 36., 37. sz.

Művészeti nevelés.

- Lengyel Géza.* A képzőművészeti nevelés. (Réti István cikkéhez.) Nyugat 897—899. l.
- A művészi nevelés kérdései. Magy. Iparművészet 43. l.
- Réti István.* Képzőművészeti nevelés. Nyugat 245—256. l.

Filozófia.

- K. h.* Filozófia és nemzeti közművelődés. Néptanít. Lapja 27—28. sz.

Történelem.

- Fekete József.* A békefeltételek ismertetése. Néptanít. Lapja 9—12. sz.
- Gubányi János.* A történelmi oktatás a nemzetek szövetsége szolgálatában. (Megjegyzések Giesswein Sándor cikkére.) Magy. Pædag. 25—29. l.
- Kelemen Konstanca.* Szent István és az ezeréves Magyarország ünneplése az iskolákban. Nemzetnevelés 15. sz.
- Mézes János.* A történelem, alkotmánytan és földrajz megreformálásához. Néptanít. Lapja 44—46. sz.
- Relkovič Neda.* Iskolai kirándulások a történelemtanítás szolgálatában. Kath. Tanítónők Lapja 17—21. l.
- Szuhács János.* Nemzeti szempontok a történelem, földrajz, természetrajz és mennyiségtan tanításában. Néptanít. Lapja 4—5. sz.

- A történelemtanítás módszere és feladata. Néptanít. Lapja 1—3. sz. (Harley L. az Education-ban megjelent cikkének ismertetése.)
A történelem tanításának fontossága. Néptanít. Lapja 44—46. sz.

Vallás.

- Fényes Mór. Iskolaszék és szülői értekezlet a hitoktatás szolgálatában. Mult és Jövő 10. sz.
Gonda Béla. A vallásoktatás reformja. Kálvinista Szemle 6. sz.
Az iparos- és kereskedelmi tanoncok vallásoktatása. Budapest, 1920. Stephaneum. (8-r. 12 l.)
Martinovich Sándor. Vallás és iskola. (Vallásosság és műveltség. 12. füzet.) Pécs, 1919. Pius-kollég. (16-r. 40 l.) 30 fill.
A vallásoktatás reformja. Kálvinista Szemle 6. sz.

3. Iskolai törvényhozás, szervezet, felügyelet.

- Baranyai Gyula. Egységes középiskola. Középiskolai teendők a háború után. Budapest, 1920. Lampel. (8-r. 28 l.) 8 K.
A békeszerződés I. szakaszának megszegése. Magyar Irredenta 6. sz. (A felvidéki iskolák megszüntetéséről.)
Benisch Artur. A békeszerződés és a középiskolák. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 49—57. l.
Benedikt Henrik. A «zsidó egyetem» kérdéséhez. Mult és Jövő 2. sz.
Török Lajos és Hirn Márton. U. o. 4. sz.
A budapesti m. kir. egyet. közgazdaságtudományi kar szervezete és tanulmányi szabályzata. Budapest, 1920. Kilian. (8-r. 58 l.) 15 K.
Budaváry László. Népoktatásügyünk és a tanítóképzés kérdése a felhatalmazási törvényjavaslat vitájában. Népt. Lapja 18—20. sz.
Csóka Lajos. A középiskolai reform főszempontja. Nemzetnevelés 3. sz.
Dávid Lajos. Magyar középiskola. Új Magyar Szemle I. 256—259. l., II. 85—94. l.
e—f. A nemzeti kisebbségek népoktatásügye. Népt. Lapja 1—3. sz.
Fegyelmű szabályzata. Az állami elemi népiskolai tanítók, tanítónők és gazdasági szaktanítók —. Kiadta a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1907. évi június hó 30-án 73,766. sz. a. kelt rendeletével. Budapest, m. kir. egyet. ny. 1920. (8-r. 28 l.)
Feleki Béla. A zsidó iskolák továbbfejlesztése. Egyenlőség 39. sz.
Fináczy Ernő. A tanügyi közigazgatás kellékei. M. Pædag. 1—9. l.
Germanus Gyula. A középiskola reformjához. Aurora 5. sz.
Geyer Artur. Zsidó iskolaprogramm. Mult és Jövő 23. sz.
Giesswein Sándor. A középiskola reformjához. Aurora 3. sz.
Haller István v. közokt. miniszter beszédei a numerus claususról és a fõlveteli vizsgákról. Néptanít. Lapja 37—39. sz. — H. I. záróbeszéde. U. o. 40—43. sz.
Heller Bernát. A zsidó főiskola kérdéséhez. Mult és Jövő 11. sz.
Horváth János. Magyar szövetkezeti iskola. (Az Orsz. Altruista Szövetség kiadványai. II.) Budapest, Stephaneum. 1920. (8-r. 14 l.)
Köbor Mária. Reformeszmék. Nemzetnevelés 4., 5. sz.
Kornis Gyula. Iskolarendszerünk reformja. Magyar Középiskola 1—17. l. (Külön is. 8 r. 19 l.)

- Kossalka János. Az új közgazdasági egyetem. Nemz. Ujs. 5. sz.
Kováts Alajos. A közgazdasági egyetem. Nemzetnevelés 2. sz.
Közgazdaság és közoktatás. Aurora 5. sz.
Közgazdaságunk reformja és nevelésoktatási eszközei. Népt. Lapja 40—43. sz.
Leltári utasítás az állami gimnáziumok és reáliskolák, valamint az állami felsőbb leányiskolák és az állami felső nép- és polgári iskolák ingó vagyonának kezelésére és elszámolására. Kiadta a vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter 1912. évi febr. hó 1-én 143,872,911. sz. a. kelt rendeletével. Budapest, 1920. Egyet. ny. (4-r. 33 l.)
Marton Lajos. Iskolapolitikánk revíziója. Kálvinista Szemle 8. sz.
Mézes János. A magyar iskolák megreformálása. Nemzetnevelés 15. sz.
Miskolczy Zoltán. Hivatásos tudományművelés és numerus clausus. Aurora 22—24. sz. 49—53. l.
Reformál a román. Aurora 6. sz.
A reformbizottság munkája. Polgáris. Közl. 18—23. l.
Sebestyén Jenő. A fővárosi iskolák államosítása. Kálvinista Szemle 14. sz.
— A református iskolák. Kálvinista Szemle 24. sz.
Szigeti Rezső. Reformok előtt. Polgáris. Közl. 1—3. l.
Szyk Miklós. A tanügyi reformtevékenység útjai. Aurora 3. sz.
— Szegény tanár! Aurora 8. sz. (A tanárok túlterheléséről, szolgálati pragmatikáról, tanári diszpozíció emeléséről.)
— Négy magyar egyetem. Aurora 9. sz.
Változások a közoktatásügyi kormányban. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 5—7. l.
Vitaülések 1920 máj. 15., jún. 5., 19. és 26-án a Magyar Pædagogiai Társaságban. (A középiskolai reform ügyében kiadott miniszteri kérdések tárgyában.) Magyar Pædag. 126—159. l.
Zibolen Endre. Az iskolai reformok. Nemzetnevelés 2. sz.

4. Tanító- és tanárképzés.

a) Tanítóképzés.

- Benőcs József. A tanítóképzés reformjához. (Hozzászólás.) Nemzetnevelés 23. sz.
Berwaldszky Kálmán. A tanítóképzés reformja. Néptanítók Lapja 40—43. sz.
Gönczi Ferenc. A Somogy megyében tartott átképző tanfolyamokról. Néptanít. Lapja 4., 5. sz.
Pákaý Károly. Néhány szó a magyar tanítóképzés reformjáról. Nemzetnevelés 22. sz.
Pogonyi Bernát. A katolikus tanítóképzéshez. Egri egyházm. Közl. 8. sz.
Szigethi József. A tanítóképzés reformjához. (Hozzászólás.) Nemzetnevelés 24. sz.
Tordai Gráfl Erzs. Mi a teendők? (Búcsúzó a tanfolyamról távozó tanítónökhöz.) Kath. Tanítónők Lapja 75—80. l.

b) Tanárképzés.

- Keregyártó Árpád. A tanárképzés reformja. M. Középisk. 25—35. l.

5. Testi nevelés.

- Béldi Alajos. Testnevelés — honvédelem. (Védelmi tanfolyam. 23—47. l.) Budapest, 1920. Hornyánszky-ny. Megjelent a Magy. Katonai Közl. 43—56. l. is.
- Bodó János. Erősödjünk! Az iskolai és iskolán kívüli ifjúság testi, szellemi és erkölcsi nevelése. Szeged, 1919. Juhász I. ny. (8-r. 31 l.) 5 K. — Ism. *kf.* Magy. Pædag. 37. l.
- Cselőtei Lajos. A japán rendszerű torna alapgyakorlatai. Bpest, 1920. Szt. István-T. (8-r. 180 l.) 500 K.
- Gömöri András. Ifjúságunk testnevelése. MOVE 37. sz.
- Nagy Sándor. Testnevelés a nemzeti célok szolgálatában. Gödöllői járási Híradó 16. sz.
- Proff Kocsárdné br. A svéd torna évi tananyaga óratervekben. Budapest, Stephaneum. 1920. (8-r. 32 l.)
- Szyl Miklós. Gaudeamus igitur... Aurora 7. sz. (A testi nevelésről.)
- Tervezet a középfokú iskolák 16 évnél idősebb tanulóinak katonás nevelése és kiképzése tárgyában. (Az 1919/20. tanév második felére. MOVE országos elnökség. Szemere-bizottság.) Budapest, 1920. Bud. Hírl. ny. (16-r. 22 l.)
- Vida Gyula. A «Magyar Katonai Iskolák Sportszövetsége» atletikai versenyről. M. Katonai Közlöny 201—205. l.

6. Kisdédnevelés.

- Kenyeres Elemér. A kisdédóvó intézetek és a kisdédnevelés. Népt. Lapja 15—17. sz.
- A kisdédóvás reformjához. Nemzetnevelés 24. sz.

7. Nőnevelés.

- Czechner Irma. A leánycserkészetről. Kath. Tanítónők Lapja 91—93. l.
- Juhász Ida. A nőnevelésről. Nemzetnevelés 4., 5. sz.
- Kertész József. Zsidó nőnevelés. Egyenlőség 31. sz.
- Salomon, Alice. Soziale Frauenbildung. 2. Aufl. 1917. — Ism. Petrich Béla. Magy. Pædag. 43—45. l.
- Szyl Miklós. Siralmas ének leányiskoláinkról. Aurora 5. sz.
- Walter Gyula. A nőképzés múltjából. Katholikus Tanítónők Lapja 25—32., 49—52. l.

8. Szakoktatás.

- Ágotai Lajos. Székesfővárosi iparrajziskola. Magy. Iparművészet 44. l.
- Altenburger Gyula. Közgazdasági politika. Népt. Lapja 13—14. sz.
- Géceze Sarolta. A falusi jólét és a tanítóság. Népt. Lapja 25—26. sz. (A többtermelésről.)
- Gróh István. Reformok az iparművészeti iskolai oktatásban. Magy. Iparművészet 11. l.
- Huller István. A gazdasági nevelésről. A Világpiac 18. sz.
- Ifjúságunk képzése és a külföld. Ipari és kereskedelmi ismeretek szerzése. Külföldi összeköttetések. A Világpiac 29. sz.

- Jaschik Álmós. Iparművészeti nevelésünk válsága. Nyugat 513—519. l.
- k. h. Az állami kertészeti ismétlő-iskolák szervezésének és működésének irányító elvei. Néptanít. Lapja 6—8. sz.
- Kovács Rezső. Falusi iskola és mezőgazdasági oktatás. Magy. Vállalkozás 4. sz.
- Scherer, H. Arbeitsschule und Werkunterricht. 1—2. Teil. Leipzig. — Ism. Frank Antal. Magy. Pæd. 41—43. l.
- Szabályzata, A magyar királyi kertészeti iskola —. 1920. évi 11,956. F. M. sz. Kiadta a M. kir. Földmívelésügyi miniszter. Bpest, 1920. (8-r. 16 l.)
- A szövetkezetek és a közoktatás. Nemzetnevelés 14. sz.
- Szücs Gyula. Katonák oktatása. Nemzetnevelés 15. sz.

9. Gyógyító pædagogia.

- Borbély Sándor. Elnöki megnyitóbeszéd. Siketnéma-Oktatás 10—15. l.
- Éltes Máttyás. Hajlékot a hülye és gyöngélműjű gyermekeknek. Néptanít. Lapja 25—26. sz.
- A gyöngélműjű gyermekek iskolái. Magy. Pæd. 13—18. l.
- Intézeteink életéből. 1919—20. Siketnéma-Oktatás 53—63. l.
- Klug Péter. Gyermektanulmányozás a siketnémák intézeteiben. A Gyermekek 71—76. l.
- Munkaprogramm-tervezet. Siketnéma-Oktatás 24—26. l.
- Nagy Péter. Cházár András emlékezete. Siketnéma-Oktatás 27—31. l.
- (rk.) A buták iskolája. (Látogatás a nehézfeldfogású gyermekek iskolájában.) Detektiv 1., 5. sz.
- Utasítás a gyógyító-nevelő iskolák (Siketnémák, vakok, gyöngyped. nevelő és kísérő iskolák) pénzkezelésére és számvitelére. Budapest, 1920. Bichler-ny. (8-r. 40 l.)

10. Külföldi tanügy.

- Az amerikai egyetemek és főiskolák reformjai. Népt. Lapja 32—33. sz.
- Az amerikai közoktatásügy kritikája. Néptanít. Lapja 15—17. sz. (C. L. Stoppler cikkének ismertetése.)
- Az amerikai nőnevelés hibái. Néptanít. Lapja 44—46. sz.
- Az analfabéták oktatása Amerikában. Néptanít. Lapja 13—14. sz.
- Angol javaslat új iskolavégzettségi bizonyítványokról. Néptanít. Lapja 27—28. sz. (A Times cikkének kivonata.)
- Az angol közoktatásügyi miniszter a tanítóság legközelebbi teendőiről. Néptanít. Lapja 9—12. sz.
- Az angolországi óvóiskolák. Néptan. Lapja 21—24. sz.
- A badeni iskola-parlament. Néptanít. Lapja 13—14. sz.
- Béldi. Az ifjúság katonai kiképzése Franciaországban. MOVE 24. sz.
- Bolsevista iskolák Angolországban. Néptanít. Lapja 47—49. sz.
- Az elemi népoktatás jövője Angolországban. Népt. Lapja 18—20. sz.
- Az elemi népoktatás reformja Angolországban. Népt. Lapja 21—24. sz.
- Az elemi iskolák átszervezése. U. o. 21—24. sz.
- A gazdasági tanítóképzés Németországban. Néptanít. Lapja 2—4. sz. (Dr. John cikkének kivonata.)
- Gyermeknevelés és mozi Németországban. Népt. Lapja 40—43. sz.

- Harc az osztrák iskolareform ellen. Néptanít. Lapja 37—39. sz.
 Az iskolák újjáépítése a háború pusztította francia területeken. Népt. Lapja 9—12. sz.
 A jövő német iskolája. Aurora 16—17. sz.
 Kemény, Franz. Ung. Fachurteile über deutsche höhere Schulen. — Ism. hs. Magy. Pædag. 58. l.
 k. f. A leányiskolák kiépítése Ausztriában. Magy. Középiskola 57. l.
 — Az iskolareform Ausztriában. Magy. Középisk. 58. l.
 — Annexiós pedagógia. Magy. Középiskola 119. l.
 — Francia reformtervek. Magy. Középiskola 121. l.
 — Nemzetközi jogositás. Magy. Pædag. 58. l.
 — Iskolai reformok Ausztriában. Magy. Pædag. 81—84. l.
 k. h. A gazdasági ismétlő-iskolák szervezetéhez. Népt. Lapja 4., 5. sz.
 A londoni iskolák működése a háború alatt. Népt. Lapja 25—26. sz.
 A német falusi továbbképző iskolák az 1918/19. évi téli forradalom idejében. Néptanít. Lapja 25—26. sz.
 A német iskola jövője. Néptanít. Lapja 29—31. sz. (Pretzel C. L. A. cikkének kivonata.)
 A német iskolaügy új szervezete. Népt. Lapja 18—20. sz. (Fries W. cikkének kivonata.)
 Órarendnélküli új tanításmód Amerikában. Népt. Lapja 50—52. sz.
 A porosz gazdasági ismétlőiskolák tanítóinak továbbképző tanfolyamai. Néptanít. Lapja 9—12. sz.
 A reáliskola jövője Németországban. Néptanít. Lapja 4., 5. sz.
 Somfai Xav. Ferenc. A német népfőiskoláról. Aurora 15. sz.
 A tanítóhiány veszedelme Angolországban. Népt. Lapja 29—31. sz.
 Az új tanításmód útjai. Néptanít. Lapja 21—24. sz. (A Times cikkének kivonata.)
 Zalán Katinka. Pedagógiai klinika. Aurora 16—17. sz.

11. Neveléstörténet.

- Ábrányi Aladár. Csukási Fülöp. Izr. Tanügyi Értes. 2—4. sz.
 Bellaagh Aladár. Salamin Kelemen. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 74. l.
 Budde, G. Erziehungsfragen zur Zeit der französischen Revolution. — Ism. s. x. f. Aurora 13. sz. 27. l.
 Fináczy Ernő. A renaissancekori nevelés története. 1919. — Ism. Szász Károly. Uránia 62—65. l. — Zubriczky Aladár. Kathol. Szemle 251. l. — Huszti József. Magy. Középiskola 50. l.
 Frank Antal. Néhány tanulság a renaissance-kor pedagógiájáról. (Szélgjegyzetek Fináczy E. A renaiss. nevelés tört. c. mű alapján.) Néptanít. Lapja 27—28. sz.
 Frankfurter S. Die Heranbildung der Mittelschullehrer. Das Eötvös-Kollegium in Budapest und seine Vorbilder. Wien, 1919. Gerold. (8-r. 30 l.) — Ism. Kemény Ferenc. Magy. Pædag. 40. l.
 G. Tompa és a nevelő oktatás. Sárosp. Hirl. 14—19., 21—23. sz.
 G. E. A kolozsvári egyetemről. Bud. Szemle 181. köt. 207. l.
 Gulyás József. Apróságok volt pataki diákokról. Sárosp. Hirl. 10. sz.
 Hankó Vilmos. Paszlavszky József. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 41. l.
 Harsányi István. Gyöngyösi István és László sárospataki diáksága. Sárosp. Hirl. 20—24. sz.

- Heller, Bernhard. Das jüdische Gymnasium in Budapest. P. Lloyd 173. esti sz.
 Heller Bernát. Zsidó gimnázium. Izr. Tanügyi Értes. 8—9. sz.
 Jancsó Benedek. Defensio Nationis Hungaricæ. 1920. — Ism. Benisch Artur. Magy. Pædag. 76—81. l.
 K. Emlékezés Egyed Lajosról. Siketnéma-Oktatás 50—53. l.
 Kovács Alajos. Mátyás király nézetei a nevelésről. Néptanít. Lapja 15—17. sz.
 F. Kritsfalussy István. A budapesti vendéglősök államilag segélyezett szakirányú iskolájának 25 éves története. Budapest, 1920. Szt. László ny. (8-r. 18 l.)
 Krompaszky Miksa. Távozó főigazgatók. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 59—62. l. (Erődi-Harrach Béla. Fest Aladár.)
 Laczkó Géza. Az Eötvös-kollégium. Középiskolai tanárjelöltek állami internátusa. Nyugat 817. l.
 A Magyar Tanítók és Tanárok nemzeti szövetségének Eötvös-émlék-ünnepe. Néptanít. Lapja 9—12. sz.
 Málnai Mihály. Radó Vilmos. 1845—1919. Izr. Tanügyi Ért. 1. sz.
 Dr. Ottó József. (1861—1920.) Tanáregyl. Közl. 53. évf. 73. l.
 Pintér Jenő. A budapesti tankerület 1. számú értesítője. 1919—1920. Budapest, 1920. Franklin-ny. (8-r. 24 l.)
 Pókász Béla. A gödöllői kath. főgimnáziumról. Gödöllői Járasi Híradó 23. sz.
 Révfy Lajos. A multból. Nemzetnevelés 4., 5. sz. (Tört. adatok az iskoláról a XV—XVI. századból.)
 Sajó Sándor. Barczán Endre. (1874—1920.) Tanáregyl. Közl. 53. évf. 40. l.
 Stölzle, R. F. W. Foerster als Gegner der Einheitsschule. — Ism. s. x. Aurora 13. sz. 27. l.
 Szabó Irma. Zsadányi és törökszentmiklósi Mater Almásy Márta. Kath. Tanítónők Lapja 10—13. l.
 Szentgyörgyi Gusztáv. Hat év után... Siketnéma-Oktatás 33—50. l.
 Szigethy Lajos. A magyar protestáns iskoláról. Egyházi Értesítő 21—25. sz.
 Szombathi János. A sárospataki főiskola története. Ford. Gulyás József. 1919. — Ism. R. L. Sárosp. Hirl. 3. sz.
 Tartó János. A bloemendali magyar iskola. Kálvinista Szemle 8. sz.
 Tihanyi Kiss Sándor. Emlékezés id. Szász Ferenc ny. ref. tanítóról. 1843. dec. 16.—1919. aug. 25. Veszpr. Hirl. 93. sz.
 Tordai Anyos. Középiskolánk két esztendeje. Magyar Középiskola 91—100. l.
 Willmann Ottó. 1839—1920. Néptanít. Lapja 32—33. sz.

12. Iskolán kívüli oktatás.

- Budai István. A továbbképzés fontossága. Gödöllői Jár. Híradó 19. sz.
 F. J. A népművelés céljai és eszközei. Néptanít. Lapja 44—46. sz.
 A felnőttek oktatásának fontossága. Néptanítók Lapja 13—14. sz. (Mansbridge az Educationban megjelent beszédének kivonata.)
 Quint. Továbbképző tanfolyamok a nép számára. Néptanít. Lapja 9—12. sz.

Szabadoktatás és muzeum. Veszpr. Hirl. 81. sz.
Tanítsuk a népet! (Feljegyzések a felnőttek oktatásáról.) Néptanít.
Lapja 21—24. sz.
Tóth László. Az iskolán kívüli ifjúság. Félégyházi Hirl. 49. sz.

13. Vegyes.

Fodor Árpád. Az állatvédelem pedagógiai hivatása. Néptanít. Lapja 21—24. sz.
(Gyermekvédelem.) Kármán Elemér. Kriminálpedagógia. (A gyermekek erkölcsi betegségeinek kezelése.) Aurora 22—24. sz. 43—48. l.
Máthé József. Igazságügyi gyermekvédelem. Népt. Lapja 25—26. sz.
Ruffy Pál. A magyar gyermekvédelem. Kath. Szemle 321—336. l.
S. Z. A gyermek védelme. Aurora 16—17. sz.
Sido Zoltán. A gyermek védelme. Aurora 18—19. sz. 54—66. l.
Gyulai Agost titkári jelentése. Magy. Pædag. 88—93. l.
Heim Pál. A csecsemővédelem fontossága. Néptanít. Lapja 1—3. sz.
Kisparti János. A Magyar középiskolai tanárok nemzeti szövetségének működése az első évben. Magy. Nemz. Szövetség 5. sz.
Kokas Kálmán. A magyar tanítóegyesületekről. Nemzetnevelés 22. sz.
Lévay Ede. Elnöki megnyitóbeszéd. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 1—5. l.
A népbiztosításról. (Egy szabadoktatási előadás.) Néptanítók Lapja 32—33. sz.
A neveléstudomány a magyar egyetemeken. Magy. Pædag. 59., 85. és 125. l.
s. Magyar középiskolai tanárok nemzeti szövetsége. Tanáregyl. Közl. 53. évf. 21—23. l.
Schneller István levele Fináczy Ernőhöz. Magy. Pædag. 86—88. l. (Tiszteleti taggá választását köszöni.)
Simándy Pál. A református vallásos diákmozgalom. Aurora 18—19. sz. 42—44. l.
A tanfelügyelők közgyűlése. Néptanít. Lapja 15—17. sz.
Tanulhat-e Európa Kínától is? Néptanít. Lapja 29—31. sz. (A Times cikkének kivonata.)

Összeállította: HELLEBRANT ÁRPÁD.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

A SZABADOKTATÁS ÚJ KORSZAKA.

Volt szerencsém a Pædagogiai Társaságban a szabadoktatás lényegéről és módszeréről előadást tartani. Tehettem ezt azon a jogcímen, hogy egy negyed évszázadon át részt vettem a Szabad Lyceumnak és Erzsébet Népakadémiának a szabadoktatásra irányzott munkájában, átéltem a pécsi kongresszus reményeit és csalódását, a szabadoktatás országos szervezését. Most, hogy megfigyeltem a forradalom és a proletárdiktatúra napjaiban azon radikális mozgalmat, mely a polgári társadalmat a maga képére akarta átteremteni, új világításban látom a kérdést. E mozgalom gyökerei a szociálisták agitációjába nyúlnak vissza. Propaganda, lázas, tevékeny propaganda volt a Galileisták szabadoktatási tevékenysége. Megdöbbenem ennek intenzív erején és nem kis mértékben éreztem a polgári társadalomnak azt a gyengeségét, hogy ez elzárkózott szervezettel szemben nem bírta a maga nemes, önzetlen törekvését a nép legszélesebb rétegeivel megértetni, pedig egyazon gondolat vezette: az iskolán kívüli oktatásnak keresni formát, létesíteni intézményes szabadoktatást.

Most már a szabadoktatásnak új korszaka kezdődik.

Ez új korszakot kívánom jellemezni, ennek irányát megjelölni és erre vonatkozó nézeteimet ismertetni.

Mi ez új korszak jelleme?

A csonka Magyarország szellemi integritása. Nem a szociálisták, a munkásosztály politikai szervezése, szellemi fegyverekkel való fölfegyverzése az osztályuralom, a kizárólagos osztályuralom érdekében, hanem a szétépett ország magyarságának egyesítése lélekben, gondolatban, törekvésben. Van-e erre remény? Nem maradt-e meg a munkásosztály eleven hagyománya, visszafojtott ellenszenve, kozmopolita jelszavának ereje, ellenállhatatlan hatása? Egy hosszú élet eléggé higgadtta tette gondolkodásomat, eléggé lehűtötte lángoló lelkesedésemet arra, hogy igennel válaszoljak. És mégis merészelek egy új korszakról beszélni.

Aristoteles minden forradalom alapját a földbirtok változásában találta, a higgadt és igazán pragmatikus történetíró Polybios a polgári villongások okát szintén a földbirtok mozgalmában kereste. Mi most közvetlen tapasztalatból látjuk e megfigyelések igazságát. Ha a seiz-